

Teun Voeten

Social justice warriors verspreiden woke virus

Polarisatie dreigt op rassenoorlog uit te lopen

ESSAY - 19/08/2020

Teun Voeten

Verskillende groepen bekleden verschillende posities in de machtshiërarchie. Aan de top van onderdrukkers staat de blanke heteroman. Daaronder de grote massa's die op basis van huidskleur, gender, etnische afkomst, geloof of fysieke gesteldheid onderdrukt en achtergesteld zijn. De onderdrukker is altijd fout, de onderdrukte heeft per definitie het morele en ideologische gelijk aan zijn kant.

foto: ©Teun Voeten

Het woke virus woekert wereldwijd. In Nederland holt men van het ene incident naar de andere rel. Er wordt er nauwelijks over de ideologische basis van het woke gedachtegoed gesproken. En die is ook verwarrend. *Social Justice Warriors* zijn de fakkeldragers van de woke ideologie. Die is op haar beurt weer de publieksversie is van de zogenaamde 'kritische theorie'. Ooit begon die als marxistisch georiënteerde maatschappijkritiek van de *Frankfurter Schule* die in het naoorlogs Duitsland furore maakte. Met een scheut Frans postmodernisme heeft ze de laatste decennia op de Amerikaanse universiteiten een enorme opmars gemaakt. En nu is ze weer teruggewaaid naar Europa.

Verrijzenis uit de duisternis

Woke verwijst naar de verrijzenis uit de duisternis. Het ontwaken uit de sluimertoestand van het 'verkeerde bewustzijn'. Dit is weer een centraal idee uit het marxisme. Ook daar zijn enkel een revolutionaire avant-garde en uiteindelijk ook het proletariaat in de klasseloze maatschappij gezegend met het juiste bewustzijn. De woke ideologie is een mengeling van neomarxisme en postmodernisme, maar dan op steroïden. Volgens het gematigde postmodernisme zijn waarheid en objectiviteit problematische begrippen, omdat ieder mens de zaken vanuit zijn perspectief ziet. Dit is op zich waar, maar natuurlijk stemmen bepaalde uitspraken meer overeen met de werkelijkheid dan anderen.

‘ Objectiviteit is radicaal afgeschaft ’

In de het woke denken gaat men een flinke stap verder. Objectiviteit is radicaal afgeschaft. Alle kennis is relatief. Natuurwetenschappelijke uitspraken zijn nooit objectief, omdat ze verschillen in macht vertegenwoordigen. Het streven naar waarheid is zelfs fout, omdat het een uitdrukking is van een machtsrelatie.

Onderdrukker en onderdrukte

Alles draait altijd om macht. Dit komt van Michel Foucault, één van de peetvaders van het postmodernisme. Zoals 'de Idee' bij Plato en 'de Wil' bij Schopenhauer, is 'Macht' het allesbepalende, overkoepelende metafysische concept in het woke universum. Macht is dan weer gekoppeld aan identiteiten.

Een identiteit is echter niet het hele mozaïek van alle facetten die een persoonlijkheid samenstellen. Nee, identiteit is gebonden aan de groep tot waartoe men behoort. Verschillende groepen bekleden verschillende posities in de machtshiërarchie. Aan de top van onderdrukkers staat de blanke heteroman. Daaronder de grote massa's die op basis van huidskleur, gender, etnische afkomst, geloof of fysieke gesteldheid onderdrukt en achtergesteld zijn. De onderdrukker is altijd fout, de onderdrukte heeft

per definitie het morele en ideologische gelijk aan zijn kant. Een witte man kan nooit begrijpen hoe het voelt om een zwarte onderdrukte vrouw te zijn. Daarom is in feite communicatie tussen deze twee groepen onmogelijk.

Een van de belangrijkste woke ideologen is Robin DiAngelo. Met haar fixatie op ras is zij de grondlegger van de *Critical Race Theory*. Haar boek *White Fragility. Why It's So Hard for White People to Talk About Racism* is de bijbel van de *social justice*-beweging. Het staat op de diversiteitspagina van Maastricht University bovenaan op de [lijst van aangeraden literatuur](#), maar werd door de zwarte linguïst John McWorther van Columbia University [met de grond gelijk gemaakt](#).

Anti-woke tegenbeweging

De anti-woke tegenbeweging wordt aangevoerd door Helen Pluckrose en James Lindsay. Eerder hadden ze al het woke discours belachelijk gemaakt door nonsensartikelen doorspekt met zwaar postmodernistisch jargon in wetenschappelijke tijdschriften geplaatst te krijgen. De bekendste was een [nepstudie](#) naar machogedrag en *rape culture* van poedels in een hondenuitlaatzone. Op eenzelfde manier ontmaskerden Alan Sokal en Jean Bricmont met hun boek *Fashionable Nonsense: Postmodern Intellectuals' Abuse of Science* (1998) eerder al de intellectuele humbug van postmoderne auteurs. Het nieuwste boek van Pluckrose en Lindsay heeft de provocerende titel *Cynical Theories: How Activist Scholarship Made Everything about Race, Gender, and Identity, and Why This Harms Everybody*. Op de cover is *Critical* doorstreept en vervangen door *Cynical*.

Zwart racisme

Een centraal woke geloofspunt is dat de blanke per definitie racistisch is. Zwart racisme bestaat niet, is per definitie zelfs onmogelijk. Dit is wat onder anderen Gloria Wekker verkondigt. En de Nederlandse academische wereld draagt haar op handen. De blanke heeft door de slavernij een eeuwige erfzonde opgelopen die hij nooit van zich af kan schudden. Hij is schuldig geboren en hij zal schuldig sterven. Dat slavernij ook in de Afrikaanse en Arabische wereld bestond en bestaat, negeert men. Zwart racisme, de Rwandese genocide bijvoorbeeld, is een consequentie van westers kolonialisme.

Met *Social Justice Warriors* is een redelijke discussie onmogelijk. Een woke adept zal dit artikel puur op basis van mijn identiteit verwerpen, niet op basis van de aangevoerde argumenten. Ze hebben problemen met westerse filosofen vanwege hun gender en huidskleur. Sommige pleiten zelfs voor een zuivere Afrikaanse filosofie, gevrijwaard van westerse, blanke smetten.

Social Justice Warriors

Wat de discussie nog bemoeilijkt, is dat hun taal zo vaag is. Begrippen zijn glibberige, ongrijpbaar concepten. Ze kunnen voortdurend van betekenis veranderen. Ze dienen niet om de complexe realiteit te identificeren en te verlichten, maar enkel om het woke discourse te bevestigen. De westerse wetenschap werkt met lineaire logica en een rationele argumentatie en komt in een voortdurende dialoog telkens tot nieuwe inzichten. Voor de woke ideologie zijn feiten irrelevant en vervangen door emoties, percepties, associaties. Hoe de mechanismes van racisme en onderdrukking werken, is hogere metafysica en wordt nooit duidelijk uitgelegd.

‘ Onwrikbare zelfovertuiging en utopische idealen zijn de wegbereiders van de dictatuur ’

Natuurlijk willen we allemaal meer sociale rechtvaardigheid, maar woke is geen onschuldige emancipatiebeweging. *Social Justice Warriors* menen dat enkel zij uitverkoren zijn om volgens hún criteria rechtvaardigheid te implementeren. Ze zijn heilig overtuigd van de universele geldigheid van hun eigen uitgangspunten. Zoals in een sekte zijn dit geloofsartikelen geworden die niet in twijfel getrokken mogen worden. Au fond is het een duistere en nihilistische ideologie, waar kennis en communicatie en in laatste instantie wederzijds begrip onmogelijk en zelfs onwenselijk zijn. *Social Justice Warriors* willen hun blijde boodschap aan de medemens opleggen, desnoods met geweld en intimidatie. Dit intolerante aspect is zo gevaarlijk. Onwrikbare zelfovertuiging en utopische idealen zijn de wegbereiders van de dictatuur.

Black Lives Matter

Voor de intellectueel zwakkeren is de kritische theorie met haar woke gemeenschap een uitkomst. Het biedt aan niet filosofisch geschoolden de kans om met gewichtig klinkende termen — witte suprematie, intersectionalisme, microagressie — te spelen en diepzinnig te klinken. Existentieel en emotioneel uitgedaagde mensen vinden opeens een sense of belonging, een gemeenschappelijke missie, een gesloten, veilig denksysteem waar twijfel is uitgebannen en waar op alle vragen een antwoord is. Het deelt de wereld op in twee kampen: de goeden en de slechten. En de laatsten mag men met allerlei middelen bestrijden.

Het woke virus vond een goede gastheer in de *Black Lives Matters*-beweging en verspreidde zich razendsnel door de wereldwijde protesten naar aanleiding van de dood van George Floyd. De *BLM*-beweging is divers. Sommigen worden gedreven door een oprechte wens voor minder racisme en meer rechtvaardigheid. Er zijn echter ook elementen die worden gedreven door rancune en ressentiment en haat jegens de westerse maatschappij. Sommigen zijn zwarte supremacisten die blanken een gedegenererd ras vinden. Af en toe duiken er *BLM*-pamfletten op waarin tot moord op blanken wordt opgeroepen.

Nieuwe inquisitie

De leiding is een gestaald marxistisch kader. Ze hebben medestanders gekregen onder linkse extremisten van antifa die uit zijn op regelrechte anarchie. Anderen hebben last van een existentiële *ennui* en smachten naar *Sturm und Drang*. Ze willen groots en meeslepend leven, net als de Italiaanse fascistie die het Futuristisch Manifest van Marinetti onderschreven, dat dynamiek, snelheid en kracht verheerlijkte. Velen zijn gewoon opportunistische meelopers en sluiten zich aan uit angst om van racisme beschuldigd te worden: De groepsdruk is hoog.

‘ *Er heerst een cultuur van angst en zelfcensuur* ’

Radicale *Social Justice Warriors* van de *BLM*-beweging willen nu bepalen nu hoe het verleden geïnterpreteerd moet worden, welke symbolen er moeten sneuvelen, welke woorden uitgewist moeten worden, welke meningen taboe zijn en verboden moeten worden. Er heerst een cultuur van angst en zelfcensuur. Er is een nieuw soort inquisitie, met showprocessen waarbij mensen door het stof moeten gaan voor 'verkeerde' opmerkingen. In het zwart geklede, gemaskerde mensen proberen andersdenkenden te beletten op universiteiten te spreken. Het vreemde is dat er bij de meeste mensen geen alarmbellen afgaan. Omdat ze nauwelijks tegengas krijgen, voelen de leden van de woke community zich gesterkt in hun opvattingen en daden.

Rassenoorlog

De wereld wordt meegezogen in een collectieve massahysterie. Er bestaan *voices of reason*, maar ze zijn zeldzaam. Een zwarte denker als John McWorther die politiegeweld in perspectief plaatst, wordt weggezet als een *Uncle Tom*. De fixatie op identiteit is een splijtzwam in de samenleving. De in gang gezette polarisatie lijkt moeilijk te stoppen. Sommige vrezen dat deze tribale regressie op een rassenoorlog gaat uitdraaien. Steeds meer burgers bewapenen zich. De geest is uit de fles. Als er niet heel snel een duidelijk antwoord komt van een gematigd, rationeel midden, is het gedaan met de maatschappelijke cohesie. Dan wordt het ieder voor zich en het recht van de sterkste. Weinigen lijken te beseffen hoe kwetsbaar en fragiel een op rationele principes gebaseerde democratische rechtstaat is.

TEUN VOETEN